

In memoriam

Op vrijdag 22 februari is op 75-jarige leeftijd Pierre Kuppens overleden. Twee dagen eerder, op woensdagavond, werd hij getroffen door een hersenbloeding na een middag golfen. Voor iedereen volkomen onverwacht en veel te vroeg.

Pierre werd geboren in Weert op 26 juni 1937. Na het doorlopen van de gymnasiale opleiding alfa, werd de opleiding voortgezet aan het Bisschoppelijk College te Weert waar hij in 1958 het diploma HBS B behaalde. Nadat hij zijn tweejarige dienstplicht vervuld had, ging hij in 1960 scheikunde studeren aan de Technische Hogeschool Eindhoven. Hier legde hij in 1965 het ingenieursexamen af met als afstudeer richting de instrumentele analyse.

Hij trad in dienst als wetenschappelijk medewerker van de THE en startte in samenwerking met het klinisch chemisch laboratorium van het St. Elisabeth ziekenhuis te Tilburg gaschromatografisch onderzoek van steroïden in lichaamsvloeistoffen. Dit onderzoek leidde tot zijn proefschrift 'High resolution gas-chromatography in steroid analysis', waarop hij op 18 juni 1968 bij prof. Keulemans promoveerde.

In deze periode werd hij ook door dr. E.B.M. de Jong in Tilburg opgeleid tot klinisch chemicus. Na zijn erkenning trad hij in 1970 in dienst van het St. Laurentius ziekenhuis in Roermond, waar zijn voorganger, de apotheker-klinisch chemicus de Jonge, het jaar daarvoor op jonge leeftijd was overleden. Het laboratorium in Roermond was in die tijd nog grotendeels gebaseerd op handwerk, maar dat zou na de komst van Pierre niet lang meer duren. Voor de meeste routinebepalingen werden vrijwel meteen AutoAnalysers van de firma Technicon ingezet, een apparaatlijn waarmee hij in Tilburg al uitgebreid had kennisgemaakt. Ook werd al in de vroege jaren 70 de eerste (voorloper) personal computer geïntroduceerd. Een echte revolutie veroorzaakte hij in deze tijd door de aanschaf van de SMA12, een apparaat waarmee uit een serummonster 12 bepalingen tegelijkertijd werden uitgevoerd. De technische achtergrond van Pierre

heeft zeker een belangrijke rol gespeeld bij deze snelle mechanisering van veel van het routinewerk op het laboratorium. Midden jaren 70 werd een begin gemaakt met de bouwplannen voor een nieuw behandelgebouw, waarin ook het klinisch chemisch laboratorium een plaats zou krijgen. Pierre heeft zich hierbij sterk ingezet voor het bouwen van een laboratorium in één grote ruimte met 'losse' energiezuilen, om zo maximale flexibiliteit naar de toekomst toe te kunnen waarborgen. Zelfs toen in de jaren 90 het hematologisch lab en het in-vitro isotopenlab met de klinische chemie werden samengevoegd, was het concept van de grote laboratoriumruimte nog steeds flexibel genoeg om de inpassing fysiek mogelijk te maken.

Pierre is in het begin van de jaren 70 een van de oprichters geweest van het isotopenlab in het Laurentius ziekenhuis. Hij heeft nog jarenlang de organisatorische leiding van dit gecombineerde in vivo-vitro laboratorium vervuld. In de jaren 90 werd dit lab enerzijds de afdeling Nucleaire Geneeskunde, anderzijds werd het in vitro gedeelte opgenomen in de klinische chemie met niet radioactieve technieken.

Hij was niet alleen klinisch chemicus in Roermond. In 1992 kreeg hij, in het kader van een op te zetten samenwerkingsverband met het St. Jans Gasthuis in Weert, ook de leiding over het laboratorium aldaar. Verder was hij vele jaren toezichhoudend klinisch chemicus in de verpleegkliniek Hornerheide.

Het Laurentius ziekenhuis in Roermond is een middelgroot perifeer ziekenhuis. Als zodanig is het geen opleidingsziekenhuis. Niettemin is Pierre midden jaren 70 opleider geworden en heeft hij de opleiding tot klinisch chemicus in Roermond gestalte gegeven. Door het feit dat andere specialismen zijn voorbeeld niet volgden en de steeds scherpere eisen die er aan opleidingsklinieken gesteld werden, is het aantal opgeleide klinisch chemici beperkt gebleven tot één.

Pierre was een groot voorstander van kwaliteitsborging. In zijn beginperiode als klinisch chemicus speelde veel op dit gebied zich regionaal af. Het lab in Roermond was hierbij zowel lid van de regio Zuid- als ook van de regio Noord-Limburg. In latere jaren werden beide regio's samengevoegd tot één. In de regio's werden in die tijd voornamelijk de resultaten van de interne kwaliteitscontroleprogramma's besproken. Wat betreft de externe kwaliteitscontroles was hij een groot voorstander en pleitbezorger voor nationale en internationale programma's.

In latere jaren, bij het opzetten van kwaliteitssystemen binnen de laboratoria, vervulde hij in de regio Limburg zeker een voortrekkersrol. Dit blijkt o.a. uit het feit dat het laboratorium van het St. Jans Gasthuis in Weert het eerste Limburgse lab werd dat de CCKL-accreditatie behaalde.

Naast zijn werkzaamheden als klinisch chemicus is Pierre ook nog 5 jaar lid geweest van het Stafbestuur van het Laurentius ziekenhuis en heeft hij in verschillende commissies werkzaamheden verricht.

In de periode 1979-1987 was hij bestuurslid van de NVKC en voerde gedurende 6 jaar het secretariaat. De bestuursactiviteiten werden sterk beheerst door de organisatie van het IFFCC-congres in Den Haag in 1987 (waarbij het dagelijks bestuur van de NVKC tevens organisatiecomité was). Tevens werd Kuppens in die tijd lid van de visitatiecommissie. Pierre Kuppens was ruim 10 jaar hoofdredacteur van het Tijdschrift, en dus ook lid van de wetenschapscommissie (zie ook Demacker PNM. Dr. Ir. Pierre Kuppens en de historie van het Tijdschrift NVKC. *Ned Tijdschr Klin Chemie* 2002; 27: 117-9). Als auditor heeft hij bij een 7-tal laboratoria een externe audit uitgevoerd. Sinds 2006 was hij vertrouwenspersoon voor de KCIO's.

Wat betreft zijn betrokkenheid bij het Tijdschrift. Pierre nam in 1991 het roer over van Marlène Beunis, na het vertrek van Persijn plaatsvervangend hoofdredacteur. De redactie bestond verder uit Benraad, Frölich, Muskiet, van Rijn, Vader, Zwart en de Graaf als eindredacteur. In 1994 werd M. Beunis opgevolgd door H. van Pelt die daarna vrij snel plaatsvervangend hoofdredacteur werd in een tijd van ongeken- de groei in de klinische chemie. De gestage stroom manuscrip-

ten vroeg om een complete redactie in plaats van één coördinerend hoofdredacteur die afhankelijk was van de welwillendheid van aangezochte referenten. Het maken van het Tijdschrift werd zo voor een aantal jaren een Noord Limburg onderonsje. Het hoofdredacteurschap werd door Pierre met assistentie van zijn echtgenote serieus opgevat en geprofessionali- seerd. Op zijn initiatief kreeg het tijdschrift in 1995 een geheel nieuw uiterlijk. Vele uren zag je hem daar mee bezig als je aan het einde van de dag zijn kamer binnen-liep. Telkens weer was hij opgelucht als het hem gelukt was om op tijd een nieuw nummer te produceren.

Voor zijn grote verdiensten voor de vereniging werd hem bij zijn afscheid in 2002 de Noyons penning toe- gekend.

Naast zijn drukke werkzaamheden als klinisch che- micus en in andere functies verloor hij nooit de men- selijke aspecten van de werknemers die in zijn labo- ratoria functioneerden uit het oog. Hij had altijd een luisterend oor voor diegenen die met problemen kwa- men of die nu werk- dan wel privégerelateerd waren. In zijn vrije tijd was hij een fervent golfer, een sport die hij letterlijk tot het eind van zijn leven met enthousiasme heeft beoefend.

Met hem is een aimabel persoon en voortreffelijk kli- nisch chemicus heengegaan. Wij wensen Truus, zijn kinderen en kleinkinderen veel sterkte bij het verwer- ken van dit grote verlies.

Ton Borst
André Naus